

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ พนักงานครูเทศบาลเมืองลำพูนที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาประจำภาคเรียนที่ 1/2544 จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง มีลักษณะเป็นแบบผสม มีทั้งให้เลือกตอบ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า และคำถามปลายเปิด สำหรับสอบถามพนักงานครูเทศบาล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของพนักงานครูเทศบาลเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่งหน้าที่ อายุราชการ วุฒิการศึกษาสูงสุด ทำการสอนระดับชั้น กลุ่มประสบการณ์ที่สอน การเคยได้รับรู้เรื่องเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้

ตอนที่ 2 สอบถามพนักงานครูเทศบาลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนใน 3 ชั้นตอน คือ ชั้นเตรียมการ ชั้นดำเนินการ และชั้นการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อถามทัศนะเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนเพื่อนำไปมอบให้กับพนักงานครูเทศบาลที่ทำการสอนระดับชั้นประถมศึกษา จำนวน 60 ชุด และผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนกลับมาทั้งหมด นอกจากนี้แล้วผู้ศึกษาได้สังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้ง 4 โรงเรียนอย่างไม่เป็นทางการควบคู่ไปด้วย เพื่อนำข้อสังเกตที่ได้นำมาเสริมกับข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การนำเสนอ

ผู้ศึกษานำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 และตอนที่ 2 นำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายสำหรับข้อมูลตอนที่ 3 นำมาจัดหมวดหมู่และเรียงตามความถี่

สรุปผลการศึกษา

สถานภาพของพนักงานครูเทศบาล

พนักงานครูเทศบาลที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง ดำรงตำแหน่งอาจารย์ 2 มีอายุราชการมากกว่า 15 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีทำการสอนมากกว่า 1 ชั้นเรียน และทำการสอนมากกว่า 1 กลุ่มประสบการณ์ ส่วนใหญ่รับรู้เรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้โดยรับรู้จากหน่วยงานต้นสังกัดมากที่สุด รองลงมาจากเอกสารวารสาร หรือสื่อมวลชนประเภทต่างๆ

ก. ชั้นเตรียมการ

ด้านการเตรียมการของพนักงานครูเทศบาลเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ พบว่าพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีการเตรียมตัวเอง โดยการเข้ารับการอบรมสัมมนามากที่สุด รองลงมาคือ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง

ด้านการเตรียมการสอน พบว่า พนักงานครูเทศบาลทุกคนมีการเตรียมตัวก่อนการสอนโดยการศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรในแต่ละกลุ่มประสบการณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ศึกษาตำรา ทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ และจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วน

ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรก่อนการสอนส่วนใหญ่มีการวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ วิเคราะห์จุดประสงค์แต่ละกลุ่มประสบการณ์

ด้านการศึกษาผู้เรียนก่อนการสอนส่วนใหญ่มีการศึกษาและศึกษาโดยวิธีการสังเกตมากที่สุด รองลงมาคือ การซักถามหรือสัมภาษณ์

ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ส่วนใหญ่มีการพัฒนาและพัฒนากลุ่มทักษะภาษาไทยมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ โดยพัฒนาองค์ประกอบเกี่ยวกับกิจกรรม/กระบวนการเรียนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ กระบวนการวัดผลประเมินผล

ด้านการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับท้องถิ่นส่วนมากมีการพัฒนาโดยพัฒนาเกี่ยวกับแผนการสอนมากที่สุด รองลงมาคือ พัฒนาสื่อการสอน

ด้านการวางแผนการสอนส่วนมากมีการวางแผนการสอนล่วงหน้าทุกครั้ง และวางแผนโดยยึดจุดประสงค์ของหลักสูตรมากที่สุด รองลงมาคือ ยึดความต้องการของผู้เรียน

ด้านการเตรียมสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีการเตรียมสื่อการเรียนการสอนเป็นบางครั้ง และในการเตรียมสื่อที่คำนึงถึงการใช้วัสดุสิ่งประดิษฐ์ที่หาได้ในท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ตำรา แบบเรียนหนังสืออ่าน

ด้านการวัดผลประเมินผลส่วนใหญ่มีการเตรียมการวัดผลประเมินผลล่วงหน้าเป็นบางครั้ง และเตรียมการวัดผลประเมินผลโดยคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้มากที่สุด รองลงมาคือ ความแตกต่างของผู้เรียน

ข. ขั้นตอนการ

ในขั้นตอนการซึ่งเป็นขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น พนักงานครูเทศบาลปฏิบัติได้สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งสรุปรายละเอียดแต่ละด้านไว้ดังนี้

ด้านการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ พบว่า พนักงานครูเทศบาลมีการจัดเนื้อหาสาระการเรียนรู้โดยคำนึงถึงหลักการดังนี้คือ การเน้นเนื้อหาสาระความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้เกี่ยวกับตนเองแสดงความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคมครอบครัวชุมชนชาติและสังคมโลก ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการจัดการบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอยู่ในระดับมาก

ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ พบว่า พนักงานครูเทศบาลส่วนมากเคยศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ และเคยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ส่วนการประยุกต์ใช้ทฤษฎีดังกล่าวมีการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดมากที่สุด รองลงมาคือ ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน พบว่า พนักงานครูเทศบาลมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงหลักการ การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ การฝึกนิสัยรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ บูรณาการทั้งความรู้คุณธรรมและกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติ เน้นการเรียนรู้วิชาการเรียนรู้ของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของตนเองให้เหมาะสม และฝึกทักษะกระบวนการคิดการแก้ปัญหาการจัดการอยู่ในระดับมาก

ด้านการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอน พบว่า พนักงานครูเทศบาลมีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนต่างๆ โดยเรียงอันดับจากมากไปน้อย 5 อันดับแรก ได้แก่ การเรียนแบบร่วมมือ การเรียนแบบโครงงาน การสอนแบบบูรณาการ บทเรียนสำเร็จรูป และแบบศูนย์การเรียน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ พบว่า พนักงานครูเทศบาลมีการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้โดยคำนึงถึงหลักการ การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ใช้สื่อธรรมชาติที่อยู่รอบตัว นักเรียนเป็นสื่อเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน บทบาทของครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก และคอยให้กำลังใจแก่ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและอย่างมีความสุข ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้การคิดการลงมือปฏิบัติร่วมกัน ใช้สื่อการเรียนที่สอดคล้องกับบทเรียนและความสนใจ

ของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนรู้จากสื่อที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมโดยใช้กระบวนการหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก

ด้านงานวิจัยในชั้นเรียน พนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีความตระหนักในการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่ 3 ใน 4 ไม่เคยทำงานวิจัยในชั้นเรียนและพนักงานครูเทศบาลที่ทำงานวิจัยในชั้นเรียนนั้นส่วนมากมีการนำผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนการศึกษารายงานวิจัยพนักงานครูเทศบาลส่วนมากเคยศึกษา โดยเคยศึกษาหัวข้อหรือขอบเขตงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอนและศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การทดลองวิธีสอน

ด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พบว่า พนักงานครูเทศบาลมีการนำหลักการในทุกหัวข้อไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค. การประเมินผล

การประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมพนักงานครูเทศบาลมีการปฏิบัติสอดคล้องกับการประเมินตามสภาพจริงอยู่ในระดับมาก ซึ่งระดับมาก 3 อันดับแรกได้แก่ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดในการวัดผลประเมินผล เช่น เลือกเนื้อหา เลือกชิ้นงาน เกณฑ์การประเมิน การประเมินสอดคล้องกับพัฒนาการความสามารถและความสนใจของผู้เรียนอย่างเหมาะสม การประเมินครอบคลุมทั้งกระบวนการผลงานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ สามารถนำผลการประเมินมาให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาอย่างคุ้มค่า และการวัดผลประเมินผลจากเพิ่มสะสมงานต้องสามารถดำเนินการครบกระบวนการตั้งแต่ต้นจนสุดท้าย

ทัศนะหรือความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ทัศนะหรือความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 พบว่า พนักงานครูเทศบาลบางส่วนที่ตอบแบบสอบถามมีทัศนะใน 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เห็นด้วยกับลักษณะที่ยังไม่แน่ใจ

ลักษณะที่เห็นด้วยมีความเห็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ การปฏิรูปการเรียนรู้มีหลักการที่หลากหลาย ทำให้ระบบการศึกษามีการพัฒนาสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง การปฏิรูปการเรียนรู้มีจุดเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ส่งเสริมด้านความคิดการปฏิบัติและเป็นผู้นำ

การปฏิรูปการเรียนรู้ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและอยู่ในสังคมอย่างมีคุณภาพ การปฏิรูปการเรียนรู้เน้นความสำคัญไปที่ตัวผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองมากที่สุด

ลักษณะความเห็นที่ไม่แน่ใจ พนักงานครูเทศบาลมีความเห็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ ครูไม่สามารถปรับตัวเข้ากับการปฏิรูปการศึกษาได้เพราะการปฏิรูปไม่มีความชัดเจน จะอบรมครูอย่างไรก็ตามครูก็ยังเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ครูถนัด และการปฏิรูปการศึกษาจะไม่สำเร็จถ้าให้ครูรับผิดชอบสอนในเนื้อหาวิชาที่ตัวเองไม่ถนัด

อภิปรายผล

การศึกษาเรื่องการจัดการเรียนการสอนตามแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดเทศบาลเมืองลำพูน มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. จากข้อมูลสภาพภาพของพนักงานครูเทศบาล และข้อมูลด้านการเตรียมการ พบว่าพนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะเรื่องการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และ มีการเตรียมตัวด้านต่างๆ เช่น การวิเคราะห์ และการพัฒนาหลักสูตร การวางแผนการเรียนรู้ การเตรียมสื่อการเรียนการสอน การวิเคราะห์ศึกษาผู้เรียน เป็นต้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ในขณะเดียวกันเทศบาลเมืองลำพูนซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบการศึกษาระดับ ประถมศึกษาของจังหวัดลำพูน ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราช บัญญัติดังกล่าว โดยได้กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาศึกษาของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลเมืองลำพูน เพื่อให้การสนองตอบเจตนารมณ์ในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราช บัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากการจัดทำแผนพัฒนาประจำปีของเทศบาล ที่ได้ระบุแผนงานและโครงการไว้ชัดเจน เช่น แผนงานโครงการปรับปรุงหลักสูตรให้ สอดคล้องกับแนวคิดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 โครงการส่งเสริมให้ ครูเข้ารับการอบรมสัมมนาเรื่องการเรียนรู้ (เทศบาลเมืองลำพูน, 2542, หน้า 7) ขณะเดียวกันก็มีการดำเนินงานตามแผนและโครงการต่างๆ ได้ทั่วถึงและครอบคลุมโรงเรียน ที่รับผิดชอบซึ่งมีโรงเรียนที่รับผิดชอบจำนวน 4 โรงเรียน ครูประมาณ 60 คน จึงส่งผล ต่อการรับรู้และการเตรียมการด้านต่างๆของครูเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการ เรียนรู้ได้เป็นรูปธรรม

2. ในขั้นดำเนินการซึ่งเป็นขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า พนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีการดำเนินการได้สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ระดับมากนั้น ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากปัจจัยสำคัญ คือ พนักงานครูเทศบาลมีการรับรู้ตื่นตัวและมีการเตรียมการในด้านต่างๆเพื่อสนองตอบการปฏิรูปการเรียนรู้ตามข้อค้นพบและข้ออภิปรายที่กล่าวมาข้างต้น ในข้อ 1. ที่พบว่า พนักงานครูเทศบาลส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจและมีการเตรียมตัวด้านต่างๆอย่างเป็นรูปธรรมมาสู่การปฏิบัติในขั้นดำเนินการได้เป็นที่น่าพอใจ ขณะเดียวกันสำนักงานเทศบาลเมืองลำพูนก็ได้ให้ความสำคัญและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างจริงจังได้มีโครงการและกิจกรรมต่างๆที่กระตุ้นและส่งเสริมครูเพื่อให้ครูได้พัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ดังที่กล่าวมาในรูปแบบต่างๆ เช่น โครงการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อเป็นการเตรียมการปฏิบัติงานการจัดการศึกษาให้รู้ทิศทางในการพัฒนาการศึกษาและสอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของชาติ โครงการปรับปรุงการบริหารโรงเรียนเพื่อปรับปรุงงานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ โครงการนิเทศการศึกษา งานจัดเก็บวิเคราะห์ข้อมูลสถิติทางการศึกษา งานวิจัยการศึกษา งานพัฒนาหลักสูตร งานวิชาการงานส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานการศึกษา โครงการประกวดโรงเรียนดีเด่น โครงการพัฒนาคุณภาพในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โครงการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา (เทศบาลเมืองลำพูน, 2543ข, หน้า 112) จากประเด็นที่กล่าวมาข้างต้นจึงส่งผลให้ครูได้มีการนำแนวคิดดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติในขั้นดำเนินการได้เป็นที่พอใจตามข้อค้นพบในการศึกษาคั้งนี้

3. ในประเด็นของงานวิจัยในชั้นเรียน พบว่า พนักงานครูเทศบาลส่วนใหญ่มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่องานวิจัยในชั้นเรียน และเคยศึกษารายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนมีการนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน แต่มีการทำงานวิจัยในชั้นเรียนค่อนข้างน้อย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ ไพโรจน์ แสงจันทร์ (2527) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพการวิจัยและความต้องการในการทำวิจัยของอาจารย์วิทยาลัยครูกลุ่มการทดลองพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เคยทำวิจัยในระหว่างการศึกษามาแล้ว มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยที่เคยทำงานวิจัยในระหว่างการทำงานในวิทยาลัยครู ซึ่งการที่ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีสาเหตุหลายประการ โดยเฉพาะตัวครู

กล่าวคือ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน มองเห็นการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องยุ่งยาก ไม่มีเวลาการทำงานวิจัยเพราะมีภาระงานสอนมาก ตลอดจนไม่มีแหล่งทุนสนับสนุนในการวิจัย แต่อย่างไรก็ตามควรมีการสนับสนุนส่งเสริมกระตุ้นให้ครูผู้สอนได้มีการทำงานวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้เพราะการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องแนวความคิดเห็นของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) (2542, หน้า 24) ที่กล่าวว่าการศึกษาเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้การศึกษานั้นพัฒนา ดังนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบและครูจึงควรตระหนักถึงความสำคัญและทำงานวิจัยในชั้นเรียน

4. ในประเด็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชน พบว่า พนักงานครูเทศบาลปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับข้อสรุปของกองการศึกษาเทศบาลเมืองลำพูน ที่ได้สรุปด้านการบริหารโรงเรียน พบว่า งานความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุด (กองการศึกษาเทศบาลเมืองลำพูน, 2541, หน้า 45) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าพนักงานครูเทศบาลมีภาระกิจอื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาระกิจจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งเป็นภาระกิจที่ต้องให้ความร่วมมือกับเทศบาลเกี่ยวกับงานหรือกิจกรรมด้านต่างๆ จึงทำให้ขาดโอกาสที่จะออกไปสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ขณะเดียวกันผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม (เทศบาลเมืองลำพูน, 2542, หน้า 17) เวลาส่วนใหญ่ต้องหาเลี้ยงชีพ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาจึงอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ศึกษาเห็นว่าผู้ที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษาทั้ง 4 แห่งควรหาแนวทางหรือจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อชุมชนจะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

5. ในชั้นประเมินผลพบว่า ในหัวข้อการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงในชั้นเรียน โดยใช้แฟ้มสะสมงานต้องสามารถดำเนินการครบกระบวนการตั้งแต่ต้นจนสุดท้ายนั้น พนักงานครูเทศบาลดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะความเข้าใจในเรื่องนวัตกรรมการวัดผลดังกล่าวครูอาจยังไม่เข้าใจชัดเจนเนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ ซึ่ง นารีย์ วงศ์ไผ่ (2541, หน้า 98) ที่ทำการวิจัยเรื่องการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานนักเรียนของครูที่เป็นวิทยากรแกนนำได้มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้แฟ้มสะสมงานซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาอย่างหนึ่งนั้น การนำไปใช้ใน

ระยะเริ่มแรกมักเกิดปัญหาเสมอเนื่องจากเป็นระยะต้นสำหรับการนำทฤษฎีลงสู่การปฏิบัติ ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าเป็นการทำงานในระยะต้นจะต้องมีอุปสรรค มีปัญหาอยู่บ้าง ควรที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบายและผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนให้ความช่วยเหลือต่อการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาลโดยอาจจะสนับสนุน จัดให้มีการอบรม สัมมนา จัดทำเอกสารเผยแพร่อย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. ด้านการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนไปประยุกต์ใช้ พบว่า พนักงานครูเทศบาลยังไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ นั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรจะต้องจัดให้มีการอบรม สัมมนาหรือจัดทำเอกสารเสริมความรู้ในเรื่องนวัตกรรมการเรียนการสอนเผยแพร่ให้แก่ ครูทุกคนหรือการเข้าไปเป็นสมาชิกเครือข่ายครูต้นแบบ

2. ด้านงานวิจัยในชั้นเรียน พบว่า พนักงานครูเทศบาลให้ความสำคัญมากแต่ไม่สามารถปฏิบัติได้ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจะทำให้มีความสำคัญ สนับสนุน กระตุ้นส่งเสริม และให้ความรู้ในรูปแบบต่างๆ แก่พนักงานครูเทศบาล ให้ได้ทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาในด้านนี้เพียงพอ

3. ด้านการดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนที่ พนักงานครูเทศบาลดำเนินการอยู่ในระดับปานกลางนั้น ผู้ศึกษามีความเห็นที่ชุมชนในเขตเทศบาลเมืองลำพูน มีศักยภาพความพร้อม มีแหล่งการเรียนรู้ภูมิปัญญาอย่างมากมายพร้อมที่จะเกื้อหนุนการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังนั้นสถานศึกษาควรทำแผนงานโครงการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อดึงศักยภาพดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542